

Oogstcommissie: voorbereiden op 2025

Inhoudsopgave

Oogstcommissie: voorbereiden op 2025	1
Inleiding	2
Terugblik op 2024.....	3
Wat nemen we mee naar 2025.....	4
Overige tips en adviezen	5
Hoe we slimmer kunnen werken	5
De kas beter benutten.....	5
Het land beter benutten.....	5
Bijlage: Overzicht uitgiftes 2024.....	6
Bijlage: Aanvullende wensen en adviezen	8
...over fruit.....	8
... over het oogstseizoen.....	8
... over hoeveelheden.....	8

Inleiding

De oogstcommissie speelt een belangrijke rol binnen de coöperatie, namelijk het bij elkaar brengen van meningen en ideeën voor het komende jaar. De oogstcommissie heeft als taak te adviseren welke groenten we meer of minder willen hebben, maar inmiddels heeft het advies meer weg van een bundeling van kennis en inzichten die zijn opgedaan. Het document leggen we voor aan de Ledenvergadering, met de vraag dit als advies mee te geven aan de tuinder voor het oogstjaar 2025. Met het advies kan de tuinder gaan nadenken, rekenen en ontwerpen. Zijn de wensen haalbaar, komen we uit met het beschikbare land, past het in het budget en vast meer zaken waar je aan moet denken als je groenten in grote aantallen wilt telen.

De huidige oogstcommissie kwam op 6 november bij elkaar (aanwezig Eefje Vink, Ton Spruit, Nellie van Bekkum, Ingrid van Uffelen, Martijn van der Veen; Gerda Nederend en Lia Nottelman via de e-mail). De opzet van dit overleg is wat anders geweest dan vorige jaren. We hebben het advies voor 2024 als uitgangspunt genomen en aangevuld met de ervaringen van het afgelopen jaar. Hierdoor voegen we meer kennis toe aan dit document.

In het overleg is het gegaan over vragen als

- Welke groenten groeien goed en welke minder?
- Zijn we tevreden met de variatie in de ontvangen groenten?
- Zijn we tevreden met de hoeveelheid groenten?
- Welke lessen hebben we geleerd en willen we doorgeven?
- Welke ideeën hebben we om de boerderij te verbeteren?
- Overige wensen en aanbevelingen.

Vorige jaren is het advies overgedragen aan de nieuwe tuinder. We denken dat die overdracht veel beter kan. Daarom wil de oogstcommissie graag het plan met de tuinder en trainees doornemen en toelichten om toe te lichten hoe het is opgesteld en waarom bepaalde dingen er in staan.

Terugblik op 2024

We mogen trots mogen op het vele werk dat verzet is. Vele actieve leden hebben hard gewerkt en daar mogen we hen erg voor bedanken! Zeker omdat het een uitdagend jaar was!

De start van het jaar was goed. We waren goed op tijd met bestellen en groenten de grond in krijgen. Boerin Roos bracht vanaf het begin veel kennis, ervaring en nieuwe energie mee. Samen met Annabel verzette ze heel veel werk. De groenten in de kas groeiden goed en de eerste uitgifte was mooi op schema. Na een goede start in de kas bleef het jaar heel erg nat. Terwijl de kas langzaam leeg raakte spoelde de aanplant op het open veld letterlijk weg. Het leidde tot een uitgiftestop die enkele weken duurde. Helaas viel deze uitgiftestop precies samen met de start van het uitnodigen van proefleden.

De gevolgen van de nattigheid waren het hele jaar merkbaar. Met de regen kwamen ook de slakken. De aanplant van courgettes, vorig jaar een wekelijks terugkerende groente, is driemaal bijna volledig ten prooi gevallen aan de slakken. Het maakte dit jaar voor de actieve leden extra lastig. Want er is maanden gewerkt om zo goed mogelijk het land te bewerken, maar het was ondankbaar werk. In de kassen konden we vocht en slakken beter reguleren waardoor de eerste weken van de uitgifte volledig van onze twee kassen kwam.

Vanaf juli werd het droger en dat merkten we in het werken en de opbrengst. Mede op advies van een externe adviseur Isabel is geïnvesteerd in een een-asser (minitrekker) en een wadi. De Wadi verzameld water waardoor het overige land sneller droog wordt. Goede verbeteringen waar we veel profijt van hebben gehad en zullen hebben.

In juni gaf boerin Roos te kennen te willen stoppen als tuinder zodra de laatste groente de grond in was. Ze heeft gezorgd voor een goede afronding en goede overzichtsdokumentten. Het bestuur is met de commissie personeelszorg en met Roos in gesprek gegaan om lessen te trekken om zo een volgende tuinder beter te kunnen begeleiden. De kennis en inzichten van een ervaren tuinder blijft nodig. Want ook al is inmiddels veel kennis aanwezig, je moet wel de kennis hebben om te weten of wat witte uitslag onschuldig is of niet. De actieve leden hebben het jaar uitgelopen, zoals ze afgelopen jaren ook hebben gedaan.

Dit jaar hebben we de gewenste hoeveelheid en variatie niet in alle maanden gehaald. Na de goede start, met de moeizame maanden erna duurde het tot juli tot we een voldoende stabiele oogst mee naar huis konden nemen. De gevolgen van de nattigheid hebben we het hele jaar gemerkt. Wat in het voorjaar niet de grond in was gegaan, kwam er later ook niet uit. Bewatering en afwatering zullen ook komend jaar erg belangrijk zijn. Later in het jaar is de opbrengst goed gekomen en kwamen volle tassen mee naar huis.

Vorig jaar hebben we het jaar zo lang mogelijk gemaakt, tot in december. Op het einde werd de variatie minder en gingen we over op minder uitgiften. Dit jaar hebben we het andere gedaan. We willen het land eerder klaar hebben voor het komende seizoen. Bijvoorbeeld door het land gefreesd te hebben en groenbemesters gezaaid te hebben. De pakketten zijn tot het laatst toe goed gevuld geweest, met een laatste goede uitgifte in het weekend van 8-9 november. Door een loonwerker is het land gefreesd zodat het nog bewerkt kan worden voor de winter. We hopen dat we hier komend jaar de vruchten van gaan plukken.

Wat nemen we mee naar 2025

Dit jaar is gewerkt met afgewogen zakken bonen, tomaten etc en het binden van groenten als boerenkool, radijsjes etc. Een compliment voor alle oogsters en vrijwilligers bij de uitgifte. Het halen wordt een stuk makkelijker. Heel erg fijn!

We geven de tuinder mee rekening te houden met de tijd en aandacht die planten nodig hebben. Sommige planten vragen een behoorlijke tijd aan onderhoud of oogsttijd. Boerin Roos noteert in haar overdrachtsdocument bijvoorbeeld “peulen, doperwt, tuinboon en andere gewassen die dagelijks moeten worden geoogst volgend jaar weglaten wegens gebrek aan koeling. Kost ook te veel tijd”.

Eerder is aangegeven dat we graag genoeg variatie willen hebben. Mogelijk kan variatie ook gevonden worden in het laten doorgroeien zoals spinazie, snijbiet en snijsla maar ze niet of maar beperkt uit te geven. Nu worden de groentebedden leeggemaakt voor andere groenten terwijl dit niet nodig hoeft te zijn omdat sommige groenten doorgroeien.

Meer kruiden. Dit jaar hadden we alleen peterselie, maar dille, bieslook, tijm en basilicum mogen ook. Dit kan in een apart kruidentuintje, maar ook tussen de bedden vanwege hun gunstige invloed op veel groenten. Kruiden en andere groenten kunnen we standaard uitgeven met een ‘neem naar behoefte’. Dit kan ook gelden voor bijvoorbeeld pepertjes, knoflook, ui, kruiden etc.

We willen toewerken naar een basis van groenten die je eigenlijk altijd wel gebruikt. Denk aan ui, aardappel, kruiden. En wat bijgroenten en hoofdgroenten. Bij aardappels kun je denken aan vroege en late en aardappels die je teelt met het oog op het langer bewaren.

Dit jaar laat weer zien dat ook wij ons moeten voorbereiden op weersextremen en hier waarschijnlijk meer voor moeten doen dan we nu al deden. De oogstcommissie adviseert om:

- Uit te werken of we voldoende voorbereid zijn op extreme omstandigheden zoals langdurige droogte zoals in 2023, nattigheid zoals in 2024 of het plotseling stuk gaan van een kas. Daarbij kan gedacht worden aan het op orde hebben van irrigatie, afwatering, de tunnelkassen goed te gebruiken en sneller te reageren mocht blijken dat de groei van planten tegen valt;
- Beter begrip te krijgen van ons land. Opvallend was dat niet alle groenten goed de grond uit kwamen. Afgelopen jaar werkten een paar combinaties erg goed. Zoals de tuinboon die het verrassend goed deed met spitskool. De ‘drie gezusters’ daarentegen werkten dan weer niet. Of het geluk of wijsheid is, is iets om nader te bekijken. Dat kan door een overzicht te maken van de uitgegeven groenten over de jaren heen.
- Beter zicht te krijgen op waar welke groenten hebben gestaan. Wisselteelt is een eenvoudige manier om te voorkomen dat de grond uitput. Ook vermindert het risico op ongewenste schimmels en ziektes.
- Meer aandacht te hebben voor het bio-dynamische werken. De verschillende stroken, afgewisseld met kruiden of ‘vanggewassen’ mag meer benut worden, maar ook de roofvogelpalen mogen terugkomen. Dit bio-dynamische is een van de uitgangspunten die de vegaboerderij zo’n mooi initiatief maakt.
- Na te denken over meerjaren gewassen zoals rabarber, aardpeer en kruiden. Dit vergroot de variatie met minder inspanning.

Overige tips en adviezen

Inmiddels zit veel kennis en kunde bij de leden. Het leidde tot een stortvloed aan overige tips en adviezen. Ze zijn gerubriceerd opgenomen:

Hoe we slimmer kunnen werken

- Voor sommige taken moet je meerdere dingen in een volgorde doen. Bijvoorbeeld eerst frezen, na een week eggen en daarna zaaien. Daar wil het wel eens misgaan omdat de taak niet goed wordt overgedragen. Het whitebord in de keet kan hiervoor helpen, iemand verantwoordelijk maken voor deze taak.
- Ook werd dit jaar duidelijk dat we een spoelmogelijkheid nodig hebben om de groenten te wassen. Door de nattigheid bleven er veel kluiten aan de groenten vastzitten. Het schoonspoelen van groenten met schoon water ziet er mooier uit en scheelt een modderboel thuis, maar het heeft ook een hygiënisch voordeel. Schimmels en bacteriën hebben minder kans als de groente voor uitgifte zijn gewassen.
- Gebruik voor de grotere grondbewerkingen een loonwerker. Bijvoorbeeld door deze in een keer het land te frezen waarna je het kunt bijhouden met de een-asser.
- Zodra je het land op kan, zou je al naar buiten moeten gaan en daar groenten de grond in krijgen.
- Ga werken met dagcoördinatoren die instructies heeft gehad van de tuinder.
- We merken op dat de 'boekhouding' van het land niet goed op orde is. Met wisselteelt, strokenteelt en combinatieteelt lopen we het risico niet meer te weten wat waar heeft gestaan. Hier zou de tuinder een goed beeld over moeten maken.

De kas beter benutten

- De kas kan beter benut worden. Nu was een kas vol met tomaten (wat prima is), maar je kan de kas ook voor andere dingen gebruiken zoals groenten die meer beschutting nodig hebben. Denk ook aan prei die het buiten moeilijk heeft, die misschien beter in de kas kan groeien. Of denk aan het planten van sla tussen de tomatenplanten, zodat je de grond beter benut.
- De kas kan ook gebruikt worden om op te kweken, en als de planten wat groter zijn ze op het open veld verder laten groeien.
- Voor de slakken is een tip om vangplekken te maken, ze schuilen onder planken en bladeren. Drink het bier gewoon zelf op.
- Om slakken tegen te gaan helpt grasmaaien. Ook kunnen de paden breder, van 30 naar 50 cm.

Het land beter benutten

- Sommige groenten zijn wel gewenst, maar doen het niet goed op kleigrond. Voorbeelden daarvan zijn wortelen. Als we deze toch willen hebben dan kunnen we gaan denken aan bodemverbetering door het te mengen met zand.

- Sommige planten zijn geplant maar weggemaaid omdat niet duidelijk was dat ze er stonden. Of ze zijn overwoekerd en op die manier verdwenen. Het moet beter aangegeven worden waar planten staan om dergelijke missers te voorkomen. Oplossingen kunnen zijn het markeren van bedden, betere bordjes, en de bedden in de korte breedte te zetten. Ook kunnen we de palen langs het land (hekwerk van Aad) om aan te geven waar groenten zitten, vergelijkbaar met de nummering van een paardenbak.
- Naast de kassen pompoenen omdat het 'vergeten land' is waar we niet veel mee doen.
- De compostbakken worden ook gevuld met de 'verkeerde' dingen zoals planten in de familie van de nachtschade. Ze worden leeggemaakt en gevuld met goede planten. Er komt een een bordje bij de compostbakken met wat er NIET in mag. Met wat er nu ligt kunne gaten, kuilen en geulen opgevuld worden langs de randen van ons terrein. Wat nog bruikbaar is wordt achter op het terrein opgeworpen tot een groeihoop aangevuld met mest, waar groenten als pompoen en / of courgette 'wild' op mogen groeien.
- Een idee is de roofvogelpalen weer terug te zetten. Is een mooi verhaal en het lijkt te werken.

Bijlage: Overzicht uitgiftes 2024

2024: uitgifte vanaf week 15 (vrijdag 12 april 2024) t/m week 45 (zaterdag 9 november 2024). In totaal is er **27 weken** uitgegeven.

Week 15: spinazie, veldsla, paksoi

Week 16: radijsjes, raapstelen, veldsla, spinazie

Week 17: geen uitgifte

Week 18: koolrabi, lente-ui, slamix, erwtscheuten

Week 19: venkel, spitskool, biet, koolrabi, lente-ui

Week 20: venkel, krulsla, bindsla, snijbiet, paksoi

Week 21: veldsla, spitskool, bieten, koolrabi, venkel

Week 22: radijs, paksoi, sla, lente-ui, tuinbonen

Week 23: peterselie, lente-ui, bietenscheuten

Week 24: geen uitgifte

Week 25: geen uitgifte

Week 26: sla, tuinbonen, aubergine

Week 27: andijvie, sla, tuinbonen, aubergine, peterselie, melde, paprika, ui

Week 28: andijvie, aubergine, paprika, komkommer, slamix (eikenbladsla, oostindisch-kers, melde), peterselie

Week 29: tomaat, aubergine, peper, komkommer, sla, andijvie

Week 30: aubergine, snijbiet, tomaat, ui, paprika, komkommer

Week 31: aubergine, snijbiet, rode puntpaprika, gele blokpaprika, komkommer, sla, andijvie

Week 32: aubergine, paprika, komkommer, tomaten, bindsla, zomerbieten, spitskool of radiacchio

Week 33: tomaten, paprika, aubergine, komkommer, peterselie, gele sperziebonen, rode ijsbergsla

Week 34: tomaten, paprika, aubergine, komkommer, peterselie, slamix (rode eikenbladsla, groene krulsla), gele sperziebonen, gele biet, spitskool

Week 35: rode ui, tomaten, paprika, gele sperziebonen, sla mix, aardappelen, aubergine, komkommer

Week 36: komkommers, aubergine, tomaten, paprika, paksoi, palmkool, peterselie, winterpostelein, mais, prei

Week 37: aubergine, tomaten, paprika, paksoi, winterpostelein, boerenkool, wortel, mais, rode kool, prei, snijbiet

Week 38: tomaten, paprika, aubergine, palmkool, rode kool, prei, andijvie

Week 39: pompoen, tomaten, paprika, paksoi, aubergine, mais, koolrabi, sperziebonen, veldsla, winterpostelein, peterselie, snijbiet.

Week 40: tomaten, aubergines, paprika, boerenkool, knolselderij, andijvie, veldsla, winterpostelein, peterselie, gedroogde pepertjes

Week 41: tomaten, aubergines, paprika, pepers, radijsjes, veldsla, andijvie, palmkool, koolrabi, peterselie, rode ui

Week 42: boerenkool, venkel, paprika, slamix, radijs, peterselie, groene kool, rode kool, andijvie, koolrabi, paksoi

Week 43: tomaten, paprika, aardappelen, ui, knolselderij, palmkool, venkel, radijs, peper.

Week 44: venkel, boerenkool, palmkool, tomaten, paprika, pepertjes, peterselie, slamix en de laatste koolrabi, paksoi, spitskool, rode kool en aardappelen.

Week 45:...

Bijlage: Aanvullende wensen en adviezen

...over fruit

(dit deel is overgenomen uit het advies voor 2023)

De oogstcommissie kijkt naar de langere termijn. We zien graag dat de vegaboerderij meer fruit gaat leveren. Fruit is bewerkelijker met de oogst dan groente. Een suggestie is dat leden zelf een bakje fruit kunnen plukken, wat de druk op vrijwilligers en de tuinder beperkt. Aan fruit denken we:

- Frambozen
- Bramen
- Aardbei
- Bessen

Toegevoegd: In het laatste overleg is voor 2025 gezegd dat we eerst de groenten goed onder de knie willen hebben voor we gaan kijken naar fruit.

... over het oogstseizoen

(dit deel is overgenomen uit het advies voor 2023)

Tijdens het overleg is gesproken over de duur van het oogstseizoen. Eigenlijk hebben we als leden niet goed vastgesteld waar we naar willen streven. Hoe langer het seizoen is, hoe beter. Op papier start de oogst in april (naar dat is nog nooit gehaald) en eindigt oktober (maar we oogstten vorig jaar nog in begin december). We moeten gaan ondervinden wat met het weer en deze grond mogelijk is. Tegelijkertijd vraagt dat veel van de organisatie en de vrijwilligers. Daarom zou een duidelijk begin en einde wel goed zijn. Ook hierbij kan overwogen worden om bepaalde groenten niet weg te halen maar te laten staan voor ofwel een vroegere start van het oogstseizoen, of voor diegenen die een ritje willen maken.

Een idee is om meer rekening te houden met 'bewaargroenten' of vormen van bewaren zoals vriezen of wecken. Vaste groenten zoals aardappelen, uien, pompoenen kunnen koel en droog lang bewaard worden. Bonen, boerenkool maar ook pastinaak en bieten (eigenlijk vrijwel alles) kunnen ingevroren worden. Niet alle groenten hoeft in de week van de oogst op. Met redelijk kleine moeite is het 'eetseizoen' een stuk langer te rekken. Als de Ledenvergadering is een aansprekend idee vindt kan hier meer aandacht aan besteed worden en mogelijk kan het een rol spelen bij wat de grond in gaat.

Een idee voor (proef)leden is duidelijker aan te geven wanneer we in het voor/na en hoogseizoen zitten, want in het voor en naseizoen halen we niet altijd de gewenste hoeveelheid en variatie. Hoewel het land ons iedere keer weer weet te verbazen!

... over hoeveelheden

(dit deel is overgenomen uit het advies voor 2023)

Van het voedingscentrum krijgen volwassenen het advies om dagelijks minimaal 250 gram groente per dag te eten. Als je varieert tussen de verschillende groentesoorten, krijg je alle voedingsstoffen uit groente binnen die je nodig hebt. Veel groente slinkt tijdens de bereiding, je zal dus meer ongekookte groente moeten hebben voor een eindgewicht. Bijvoorbeeld, boerenkool halveert in

gewicht. In dit advies hebben we daar geen rekening mee gehouden, de berekening is aan de tuinder.¹

Het voedingscentrum geeft bij de hoeveelheden per dag aan dat het een behoorlijk gewicht is om bij één maaltijd te nuttigen, en geeft de suggestie om groenten ook door de dag te eten als snack of bij de lunch. Dat pleit voor meer variatie en eenvoudig te nuttigen groenten.

¹ [Hoelang kook ik groente? | Voedingscentrum](#)